

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΟΝΟΡΕ ΝΤΕ ΜΠΑΛΖΑΚ

<Κ υ ρ ι α,

> Μι' άκατανίκητη συμπάθεια πού με τραβάει προς σάς, μ' αναγκάζει να άποκαλύψω σήμερα τόν κύριό μου, τού όποιου, επί πολλά χρόνια τώρα, ύπηρεία ένας άθλιος συνένοχος. Θέλω να σάς σώσω άπωσθήπουτε άπό τή χέρια του κ' άπό τήν καταστροφή. Διούτι, άκούστε με και μη νομίζετε ότι σάς λέω καμιά ύπερβολή: 'Ο κ. ντε Μερσιέ, τόν όποιο ώς χιές ακόμα ύπηρετούσα τόσο τυφλά και τόσο άσυνείδητα, είν' ένας άθλιος άπατεών τών γυναικών, τίς όποιες προσελκύει με κατοχθόνιους τρόπους σίς μυστικές κατοικίες πού έχει σέ διάφορα μέρη για να τίς καταστέψει και να τίς εγκαταλείψει άφου ίκανοποιήσει τή πάθη του. Έσάς βέβαια θέλει να σάς παντρευτή, μ' αυτό μού φαίνεται ότι άποτελεί μιά πρόφασι για να σάς κάνει δική του, άφου δέν μπορεί να τού πετύχει αυτό άλλοιώς. Είμαι όμως βέβαιος ότι και σέ σάς δέν θά φερθή καλύτερα άπό τίς άλλες...

> Προς Θεού! 'Αγρηθήτε με κάθε τρόπο να γίνεται σύζυγός του. 'Εχετε ύπ' όψει σας ότι ό ίερεύς πού θά σάς φέρη για να εύλογήσει τόν γάμο σας, είνε συνένοχος του. 'Αγρηθήτε κ' εγώ, άν κατορθώσω και ξεφύγω άπό δώ μέσα, θά φροντίσω για σάς... 'Ηθελα να σάς τή πώ όλ' αυτά προφορικά στο ραντεβού πού σάς έδωσα τή μεσάνυχτα, αλλά ό κύριός μου άντελήφθη τούς σκοπούς μου, με παραφύλαξε και μού έπετέθη τή στιγμή πού ετοιμαζόμουν να χτυπήσω τήν πόρτα σας. Μ' έδωσε τότε χειροπόδαρα και μ' έβριξε σ' ένα σκευιδιό ύπόγειο. Εύτυχώς κατώρθωσα να κόψω τή δεσμά μου και να δραπέτευσω. Κινδυνεύοντας να με συλλάβη πάλι, γυροκινδύνευσα και ήρθα στο δωμάτιό σας για να σάς φανερώσω τήν άλήθεια, μα σάς βρήκα ύπό τήν επίδρασι κάποιου ναρκωτικού πού θά σάς έδωσε σίγουρα ό κύριός μου, κ' έτσι δέν μπόρεσα να σάς ξυπνήσω.

> Σας άρρίνω λοιπόν αυτό τού γράμμα κ' ελπίζω ότι θά τού βρήτε. Τώρα πού ξέρετε τήν άλήθεια, ενεργήστε και μόνη σας σύμφωνα με τού συμπερόν σας. Πάντως ελπίζω να σάς βοηθήσω κ' εγώ ν' ανακτήσετε τήν έλευθερία σας, γιατί, ξέρετε τό, έρόσον βρισκαστε στήν κατοικία τού ντε Μερσιέ, έλαθε μιά σκιάδα του. Με μεγάλο σεβασμό ΙΩΣΗΦ ΓΚΟΥΜΠΑΡ.

Μιά άπερίγραπτη φρίκη με κυριέυσε μόλις διάβασα τήν έπιστολή αυτή. Μιά φρίκη ανάμικτη με λύσσα. Τί πρέπει να κάνω τώρα; Πώς να φερθώ; 'Η άδηία, ή βδελυγμία πού μ' άποκαλεί αυτός ό άθλιος ντε Μερσιέ, με κάνει άνίκανη να ίποκριθώ μπροστά του. Είμαι χαμένη, άνεπανόθωτα χαμένη. Κι' άν άκόμα ύποθετί, ότι ξεφεύγω άπ' τή λυκοφωλιά αυτή, τί θά γίνη; Πώς θά τολμήσω ν' άντιρρώσω τό Γάστωνα, πού τόσο έπιτόλεια, τόσο άπερίσκεπτα τόν εγκατέλειπα, πιστεύοντας στα λόγια ένός έλεεινού ύποκειμένου...

'Η καλύτερη, άσφαλώς, λύσις θά ήταν ό θάνατός μου. Καίως, Μάρθα μου. Δέν ξέρω άν θά λάβης τού γράμμα μου αυτό. 'Αν άπελευθερωθώ, θά σου τού στείλω ή ίδια. 'Αλλάως, άν μού συμβεί τίποτε, άς φροντίσουν οι άλλοι να σου τού στείλουν.

Σέ φιλώ ή άφοσφομένη σου φίλη, ΚΛΑΡΑ ΛΑΡΜΟΡΕ

('Ο μαρκήσιος Γαστών ντε Σατινιό προς τόν 'Οκτάβιο ντε Παλιέ). Παρίσι.

Καλέ μου φίλε,

Βρίσκομαι πάλι στον πάργο μου στο Σατινιό, άπ' όπου και σου γράφα. Τά γεγονότα πού μεσολάβησαν άπό τήν ήμέρα πού σου έστειλα τήν προηγούμενη μου έπιστολή, μ' έχουν συντριψει κυριολεκτικώς. Θά σου τή διηγηθώ λεπτομερώς, για να ιδής και συ πόσο δυστυχημένος είμαι.

Σου είχα γράψει στήν προηγούμενη μου έπιστολή, πώς ήμαθα ότι ό άθλιος αυτός ντε Μερσιέ είχε κρύψει τήν Κλάρα σέ μιά μικρή έπαυλι πού έχει στο Σατινιό, πώς πήγα κ' εγώ εκεί μαζί με τόν φίλο μας τόν κόμητα Λουί ντε Λαργκιέ και τόν μαύρο ύπηρετή μου 'Αλ ή και πώς πληροφορηθήκα, ότι έπρόκειτο να γίνη τήν έπόμενη ένα φριχτό πράγμα, δηλαδή ό γάμος τής Κλάρας με τού Μερσιέ...

Περάσαμε όλη εκείνη τή νύχτα με τού φίλο μου άγρυπνοι, σκεπτόμενοι με ποιο τρόπο θά κατορθώναμε να εισχωρήσουμε κρυφά στήν έπαυλι. Μά δέν βρισκαμε τίποτε. Τέλος, λίγο

πριν ξημερώσει, έφυγα άπ' τού ξενοδοχείο όπου ήμυνα, και διευθύνηκα προς τήν έπαυλι για να τήν περιεργασθώ και για να δω πώς θά μπορούσα να μτώ μέσα. Έστο και διά τής βίας. Καθώς όμως προχωρούσα προς τού μέρος τής έπαυλιώς, έδα μιά σκιά νάρχεται άπό τήν άντίθετη διεύθυνσι. Φαντάσθηκα

πώς θάταν κανείς χωρικός και ετοιμασθηκα να τόν προσπεράσω, χωρίς να τού δώσω σημασία.

Μά έξαφνα ή σκιά στάθηκε και τήν άκουσα να με ρωτάει διασταχτικά:

— Σεις είσαστε, κύριε μαρκήσιε ντε Σατινιό;

Ποιός ήταν τάχα αυτός πού με ήξερε τόσο καλά; 'Οστόσο, ρώτησα κ' εγώ:

— Ποιός είσαι συ;...

— 'Α! δόξα σοι ό Θεός! Έκανε ή σκιά. Είστε σεις, κύριε μαρκήσιε... Δέν γελάσθηκα... 'Αναγνωρίζω τή φωνή σας. 'Ο Θεός σας έβγαλε μπροστά μου... Είμαι ό 'Ιωσήφ, ό ύπηρετής τού κυρίου ντε Μερσιέ... και σάς ζητούσα...

Στήν άρχή, άκούγοντας τ' όνομά του, έμεινα κατάπληκτος. Τί με ήθελε αυτός ό άθλιος ύπηρετής, ό όποιος άπαλλάξ ειχε βοηθήσει τόν κύριό του για να μού κλέψη τήν Κλάρα; Θά είχα κάθε δάδασε να όμυήσω έναντίον του και να τόν πνέξω, μα καταλάβαινα πώς μού ήταν πολύ χρήσιμος. Αν έστο και διά τής βίας, τόν έκανα να μιλήση.

— Πού είνε ή Κλάρα; τόν ρώτησα με μανία, πανάτως τόν άπό τού λαμού. Μίλα, άθλιε, γιατί άλλοιμόν σου!

Τότε με φωνή κοιμένη άπ' τού σπ'έμο μου, ό 'Ιωσήφ τραύλισε:

— 'Αφήστε με, κύριε μαρκήσιε. Θά σας τή πώ όλα... όλα. Είμαι μάλιστα εύτυχής γιατί σας βρήκα τόσο άπότοπα έδώ, τή στιγμή πού νόμιζα πώς βρισκόσαστε στο Σατινιό.

'Αμέσως τόν άρρινα και τότε εκείνος, πείνοντάς με παράμερα, μέσα σέ μιά σιστάδα δέντρον, μού άπεκάλυψε πράγματα φριχτά και τρομερά. Μού είπε, μεταξύν τών άλλων, ότι ό κύριός του τόν είχε δέσει και τόν είχε φυλάξει σ' ένα ύπόγειο, γιατί θέλησε να τόν άποκαλύψη στήν Κλάρα, τής όποιος ή καλοσύνη και ή άμωσφιρία ειχε συγκινήσει τή διεσθασμένη ψυχή του. 'Αλλά κατώρθωσε να δραπετεύση και μόλις έφυγε άπό τήν έπαυλι, βρέθηκε μπροστά μου. Μού είπε ακόμα, ότι πραγματικά ό ντε Μερσιέ θά παντρευόταν τήν Κλάρα κ' άνέλαβε να με πιάση κρυφά μέσα στήν έπαυλι, μαζί με τόν φίλο μου και τόν ύπηρετή μου.

Στήν άρχή δυσπιστούσα προς τά λόγια του, αλλά ό τόνος τής φωνής του ήταν τόσο πεστικός κ' ή μεταμείλια του φαινόταν τόσο ελλεικρινός, ώστε βεβαιώθηκα πώς μού έλεγε τήν άλήθεια.

'Επρετε όμως να μπείτε στήν έπαυλι πριν άκόμα ξημερώσει και γι' αυτό τόν έστειλα στο ξενοδοχείο μου για να φέρη τόν κόμητα ντε Λαργκιέ και τόν ύπηρετή μου, τούς όποιους θά περιέμενα εκεί.

'Επειτ' άπό μισή ώρα, πράγματι ό 'Ιωσήφ ξεαναγίριζε μαζί με τού φίλο μου και τόν ύπηρετή μου. Τότε μ' άς ώδήγησε και τούς τρεις άπό ένα μονοπάτι πού κατέληγε σ' ένα μικρό παραθύρι τού κήπου τής έπαυλιώς. 'Εκεί, ό 'Ιωσήφ έβγαλε ένα κλειδί άπ' τήν τσέπη του και τού άνοιξε. 'Ετσι μ' άπνευσε μέσα στον κήπο, πού τή πυκνά του δέντρα έμπόδιζαν τίς ρωτές, άνταύγειες τής ήμέρας να φτάσουν ως έμας.

Προχωρήσαμε με μεγάλη προσοχή, μολοντί ή έπαυλι φαινόταν έντελώς νεκρωμένη και φτάσαμε μπρος σ' ένα παρόθυρο τού ίσογειού, τού όποιο ό 'Ιωσήφ άνοιξε χωρίς δυσκολία. Πηδήσαμε τότε κ' οι τέσσερες μέσα σ' ένα σκευιδιό ζωμάτιο, τού όποιο, άπ' τή έπιπλα πού βρισκότουσαν σωριασμένα φύρηγν-μύδηγν σ' αυτό, φαίνόταν σαν άποθήκη. Κλείσαμε τού παρόθυρο πίσω μας και δίπλω μ' άς υπέδειξε ό 'Ιωσήφ, μείναμε εκεί μέσα περιμένοντας να ξημερώση.

'Η ώρα περνούσε άργά κ' εγώ ήμουν άσυκράτητος. Τό μόνο πού μ' έκανε να μένω κλεισμένος μέσα τήν άποθήκη εκείνη, ήταν ότι ήθελα να δω ποιά θάταν ή συμπεριφορά τής Κλάρας άπέναντι τού απαγωγέως τής. 'Οστόσο στενωχωριόμουν τρομερά. 'Η άρχή μου μ' έπνιγε. 'Ηθελα να τιμωρήσω, να εκδικηθώ.

Πώς έμεινα έξη ώρες μέσ' στήν άποθήκη έ-

κείνη, οὐτ' ἐγὼ δὲν τὸ ξέρω. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι δλόκληρο τὸ πρῶν δὲν συνέβη τίποτε πού ν' ἀπατήση τὴν ἐπέμβασι μᾶς. Ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα τῆς ἀποθήκης μπουρούσαμε καὶ βλέπαμε στὸ διπλανὸ δωμάτιο πού ἦταν τὸ σαλόνι τῆς ἐπαύλεως, μὰ δλόκληρο τὸ πρῶν δὲν φάνηκε κανεὶς σ' αὐτό. Ἐξαφνα, κατὰ τὸ μεσημέρι, ἕνας ὑπηρέτης καὶ μιὰ καμαριέρα μπήκαν μέσα κ' ἄρχισαν νὰ τὸ συγροῖζον, νὰ τὸ στολιζοῦν μὲ λουλουδία καὶ στὸ τέλος ἔφεραν κ' ἀκούμπασαν στὸ τραπέζι του ἓνα δίσκο μὲ στέφανα.

Κατὰλαβα ἀμέσως, ἐνῶ ἡ καρδιά μου σφιγγόταν ἀπὸ τὴ λύσσα τῆς, ὅτι ἐκεῖ μέσα θὰ γινόταν ἡ στέφης. Ἡ τύχη μᾶς εἶχε εὐνοήσει. Ἄ! ὁ κ. ντὲ Μερσιέ τὴν εἶχε πολὺ ἄσχημα!...

Ὅταν ἔφυγαν ἀπ' τὸ σαλόνι οἱ ὑπηρέτες, θέλησα ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα, μὰ τὴν βρήκα κλειδαμένη. Τότε ὁ Ἰωσήφ ἔστιασε τὴν κλειδασιά κ' ἔτσι εἰπάστε ἔτοιμοι νὰ ἐπέμβουμ...

Πέρασαν ἀκόμα τρεῖς ὧρες ἀσυγκράτητης ἀναμονῆς, δταν ἔξαφνα εἶδα νὰ μπαίνει μέσα στὸ σαλόνι ἕνας πατᾶς μὲ τὰ ἄμυρά του καὶ δυὸ ἄλλοι ἀνθρώποι μὲ ἐμφάνισι κυρίων. Ἀσφαλῶς θὰ ἦσαν τίποτε καθάρματα τοῦ φαρμάκου τοῦ ντὲ Μερσιέ, πού θὰ ἤθελε νὰ τοὺς χρησιμοποιήσῃ γιὰ μάρτυρες στὸ γάμο του.

Ἐπειτ' ἀπὸ λίγο πάλι, μπήκε μέσα κ' ὁ κ. ντὲ Μερσιέ, συνοδεύοντας τὴν Κλάρα.

Θεέ μου! Πῶς εἶχε γίνει ἡ ἀγαπημένη μου; Ἦταν παιὰ τὸ φάντασμα τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, χλωμῆ, πελιδνῆ, μὲ δυσκολία στεκόταν στὰ πόδια τῆς.

Μόλις εἶδε στὸ σαλόνι τὸν πατᾶ καὶ τοὺς δυὸ ἀγνώστους, ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ ἐκπλήξεως καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν ντὲ Μερσιέ, τὸν ρώτησε μὲ φωνὴ πού ἔτρομε ἀπὸ ἀνανάκητι :

— Τί εἶν' αὐτὰ, κύριε; Ἐσεῖς μὲ φέρατε ἐδῶ γιὰ νὰ μοῦ μιλήσετε ἰδιαίτερος, ὅπως μοῦ εἴπατε.

Τότε ἐκείνος, χαμογελώντας σαρκαστικά, τῆς ἀπάντησε :

— Κλάρα, πρέπει νὰ γίνῃ τώρα ὁ γάμος μᾶς. Ὁ ἐξάδελφός σας μᾶς καταδιώκει. Σὲ λίγη ὥρα θὰ βρισκεται ἐδῶ καὶ θὰ σᾶς πάρει πάλι κοντὰ του γιὰ νὰ σᾶς ἐκδικηθῇ... γιὰ νὰ σᾶς τιμωρήσῃ πού τὸν περιφρονησατε...

Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν πατᾶ, ἐπρόσθεσε :

— Ἐμπρός, πάτερ μου. Ἄς μὴ χάνουμε καιρὸ. Εὐλογήσατε τὴν ἔνωσι μᾶς.

Συγχρόνως θέλησε νὰ πιάσῃ τὴν Κλάρα ἀπ' τὸ χερί. Μὰ αὐτὴ τὸν ἔπρωξε ἀτότομα καὶ φώναξε :

— Ὅχι, ὁ γάμος αὐτὸς δὲν θὰ γίνῃ ποτέ! Ἀφίστε με νὰ φύγω ἀπὸ δῶ μέσα!

— Ἀπατάσα, ἀγαπημένη μου, τῆς ἀπάντησε ὁ Μερσιέ. Δὲν μπορεῖτε ν' ἀρνηθῆτε παιὰ. Ἐμπρός!... Ἐμπρός!... Ἄς μὴ χάνουμε ὥρα!...

Ἦθελα ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα καὶ νὰ παρουσιασθῶ μὲ τοὺς φίλους μου μπρὸς στοὺς παληανθρώπους αὐτοὺς, ἀλλὰ συγχρόνως ἤθελα νὰ ἰδῶ ὡς πού θὰ ἔφτανε ἡ θρασυτῆς τοῦ ντὲ Μερσιέ.

Ἡ Κλάρα εἶχε γίνῃ παιὰ σωστὸ πτώμα. Ὀστόσο, προσπαθοῖς νὰ συγροαθῆθῃ καὶ εἶπε :

— Κι' ἐγὼ σᾶς λέω, ὅτι δὲν θὰ γίνῃ ποτὲ ἕνα ιετοιο βδελυρὸ πρᾶγμα.

— Θὰ γίνῃ, πρέπει νὰ γίνῃ, εἶπε ὁ Μερσιέ.

— Ποτέ! φώναξε ἡ Κλάρα.

— Μὴν παραλογίζεσαι, παιδί μου. Μοῦ τὸ ὑποσχέθηκες.

— Δὲν σοῦ ὑποσχέθηκα τίποτε.

— Ἐσχναῖς, ὅτι θὰ πῆσῃ πάλι στὰ χερία τοῦ Γάστονος; Θὰ σ' ἐκδικηθῇ σκληρὰ. Εἶν' ἀδυσώπητος.

— Ὅχι, ὄχι, ὁ γάμος αὐτὸς δὲν θὰ γίνῃ ποτέ, ποτέ, φώναξε ἡ Κλάρα ἔξαλλη.

Καὶ συγχρόνως, τραβώντας ἕνα ἔγχειριδιο, ὑποσχώρησε σὲ μιὰ γωνία τοῦ σαλονιοῦ καὶ φώναξε :

— Ἄν τολμήσῃ κανεὶς καὶ μὲ πλησιάσει, θὰ σκοτωθῶ ἀμέσως!

Εἶδα τότε τὰ μάτια τοῦ ντὲ Μερσιέ νὰ πετᾶνε ἀστραπεῖς λύσσας. Συγχρόνως, ὑπούλα, ἕνας ἀπ' τοὺς φίλους του προχώρησε πρὸς τὸ μέρος τῆς Κλάρας μὲ τὴν πρόθεσι νὰ τὴν ἀφοπλίσῃ.

Καὶ πράγματι τὸ κατόρθωσε, γιὰτὶ ἐκεῖνη εἶχε προσηλωμένη τὴν προσοχὴ τῆς στὸ ντὲ Μερσιέ.

Τότε, ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ κακοῦργοι ἔρμησαν ἐναντίον τῆς καὶ διὰ τῆς βίας τὴν ἔστησαν ὄρθια στὸ πλευρὸ τοῦ ἐξαδέλφου τῆς μητριάς μου. Συγχρόνως ὁ ἱερεὺς πῆρε τὰ στέφανα κ' ἔτοιμάστηκε νὰ παίξῃ κ' αὐτὸς τὸ ρόλο του στὴν τραγικὴ ἐκείνη κωμωδία.

Ἄρχισε νὰ ψιθυρίζῃ μερικὰ λόγια, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἡ Κλάρα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ κραυγὴ :

— Γαστὼν!... Γαστὼν!...

Τότε δὲν κρατήθηκα παιὰ καὶ ἀνοίγοντας τὴν πόρτα, πετάχτηκα μέσα στὸ σαλόνι, μὲ τὸ περιστροφὸ μου προτεταμένο. Ὁ κόμης, ὁ Ἀλῆς κ' ὁ Ἰωσήφ μ' ἀκολούθησαν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ

ΕΚΛΕΚΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Ρεϊνάκ καὶ Ζωακείμ. Τὰ σπαρμένα ναπολεόνια. Ποῖος γὰρ δαρὸς τὰ ἔχανε. Ἡ καλύτερη μουσικὴ γιὰ τὶς γυναῖκες. Ἡ ἰδιετρεπὴς τῆς Μαίρης Σκῶτ. Ἐνας σύγγυρος μ' ἀνειχτὴ καρδιά καὶ ἀνειχτὸ περτοσελί. Γιατὶ τὸν ἐχώρισε ἡ Μαίρη. Δὲν ἤξερε νὰ... δέρνῃ!... Γνωμικὰ τοῦ Σούμαν, κτλ.

Μία φορὰ, ὁ διακεκριμένος Γερμανὸς μουσουργὸς Κάρολος Ρεϊνάκ ἔδωσε στὴ Βρέμη μιὰ συναυλία ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν συνάδελφὸ του Ζωακείμ.

Τὴν ἀκόλουθὴν μέρα, οἱ δυὸ φίλοι, συνεχίζοντας τὴν καλλιτεχνικὴν περιόδειά τους, μπήκαν στὸ σιδηροδρόμο καὶ τράδηξαν γιὰ μιὰ γειτονικὴ πόλι. Εἶχαν πιάσει τὴν κουβέντα καὶ συζητοῦσαν γιὰ διάφορα πράγματα, δταν ὁ Ρεϊνάκ ἀντίκρουσε κατὰ γῆς κάτι πού ἔλαμπε. Τὸ πήρε στὰ χερία του καὶ εἶδε πὼς ἦταν ἕνα ναπολεόνι.

— Κύτταξε, κύτταξε τί βρήκα! εἶπε στὸ σύντροφό του.

— Κάτωις γάιδαρος θὰ τόχασε! ἀπάντησε ὁ Ζωακείμ. Κράτησέ το νὰ τὸ ποῦμε παρατέρα...

Ἐπειτα ἀπὸ λίγη ὥρα, ὁ Ρεϊνάκ βρῆκε δεύτερο καὶ σὲ λίγο τρίτο ναπολεόνι.

— Μὰ αὐτὸς ἦταν γάιδαρος... στὸ τετράγωνο! φώναξε θαυμάζοντας ὁ Ζωακείμ.

Ὅταν ἐπὶ τέλους ἔφτασαν στὴν πόλι δπου κατηρθύνοντο, ὁ Ζωακείμ θέλησε νὰ πληρώσῃ τὸ παιδί πού θὰ μετέφερε τὶς ἀποσκευεὺς τῶν.

Τότε μονάχα ἀντιλήφθη πὼς ἡ τσέπη του ἦταν τρύπια καὶ πὼς τὰ ναπολεόνια του εἶχαν... πετάξει.

— Διάβολε! μουρμούρισε ντροπισμένος. Ἐγὼ λοιπὸν ἤμουν ὁ γάιδαρος πού ἔβριζα;...

Γιὰ τὸν Ρεϊνάκ ἐπίσης διηγούνται, ὅτι δὲν ἔκανε πολλὲς δοκιμὲς στὶς συνθέσεις του.

— Εἶτε μιὰ πρόβα κίμων, εἶπε, εἶτε ἐκατό, οἱ μουσικὰ δὲν θὰ παίξουν τὴ σύνθεσι μου ὅπως θέλω ἐγὼ. Γιατὶ λοιπὸν νὰ σπᾶω ἄδικα τὸ κεφάλι μου;...

Κάποτε, μιὰ νέα παρουσιάστηκε στὸν Ρεϊνάκ καὶ τὸν ρώτησε ἂν ἔπρεπε νὰ σπουδάσῃ μουσικὴ.

— Παντρεύου, κορίτσι μου! τῆς ἀπάντησε ὁ πολὺπειρος μουσουργός. Ὁ γάμος εἶνε ἡ καταλληλότερη μουσικὴ γιὰ τὶς γυναῖκες....

Ἡ περιφημὴ Ἀγγλίδα ἠθοποιὸς Μαίρη Σκῶτ, ἦταν ὑπερβολικὰ νευροπαθὴς καὶ συνεπῶς εἶχε καταστήσει ἀφόρητη στοὺς ἀνθρώπους πού συναναστρεφόταν. Στὸ θιάσο δπου ἐργαζόταν, κανεὶς δὲν ἤξερε ἂν θὰ πῆγαινε τὸ βράδυ νὰ παίξῃ. Ἐπίσης παράγγελλε συνήθως πολυτελέστατες φορεσιεὶς, ἐπειδὴ ἀγαποῦσε πολὺ τὰ λούσα. Ἀλλὰ εἶνε τὶς παραγγελίες πολὺ ἀργὰ, ἡ φορεσιεὶς δὲν ἦσαν ἔτοιμες τὴν ὥρα τῆς παραστάσεως καὶ τότε παιὰ νεύριαζε τρονερα, ἔβαζε τὶς φωνεὶς καὶ λιποθυμοῦσε.

Ἐπίσης τὴ νύχτα καταλαμβάνοντο ἀπὸ ὑστερικὲς προσβολὲς καὶ ξυπνοῦσε μὲ τὰ ξεφωνητὰ τῆς ὅλους δσοὺς κατοικοῦσαν στὸ ἴδιον μὲ αὐτὴ ξενοδοχεῖο. Κοιμόταν πολὺ λίγο, χωρὶς νὰ γδύνεται ποτέ. Στὸ κρεβάτι πού πιάγιαζε, φοροῦσε πάντα τὰ παπούτσια τῆς, δσο ἀκριβὰ καὶ ἂν ἦσαν.

Ἡ Μαίρη Σκῶτ εἶχε παντρευτὴ κάποιον συμπατριώτη τῆς, ὁ ὁποῖος εὐτυχῶς ἦταν πολὺ πλούσιος. Ἐπειὸ ὁ καλόβουλος σύγγυρος ἔστεικε πάντα μὲ τὸ πορτοφόλι ἀνοιχτὸ, ἔτοιμος νὰ πληρώσῃ τοὺς παντοειδεῖς προμηθενιάς τῆς γυναίκας του. Στὸ τέλος δμως ἡ ἠθοποιὸς τὸν βαρέθηκε καὶ τὸν ἐγκατέλειψε μὲ τὴν ἀκόλουθὴ δικαιολογία :

— Αὐτὸς ὁ χριστιανός, ἔκανε πάντα δτι τοῦ ἔλεγα ἐγὼ καὶ μένα δὲν μὸ ἀρέσουν τέτοιου εἶδους ἄντρες. Θέλω νὰ μὲ διατάζουν, νὰ μοῦ φερῶνται ἀτότομα καὶ ἅμα τὸ βρῖσκουν σωστὸ, νὰ μὲ δέρνουν κιάλας!...

Δημοσιεύουμε τέλος ἐδῶ μερικὰ ἀπὸ τὰ καλύτερα ἀποφθέγματα τοῦ μουσουργοῦ Σούμαν :

— Προσοριμός τῆς τέχνης δὲν εἶνε νὰ μᾶς προμηθεύῃ πλοῦτη.

— Προσπάθειε νὰ εἶσαι εὐγενικός καλλιτέχνης καὶ τὰ ἄλλα θὰ ἔρθουν μόνο τους.

— Εἶνε ἀδύνατον νὰ κατορθωθῇ στὴν τέχνη κάτι μεγάλο χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐνθουσιασμός.

— Προσπαθήτε νὰ εἶστε μετριοφρονες.

— Νὰ ἔχετε ἴπ' ὄψιν σας, δτι τίποτε δὲν ἐσκεφθήκατε ἢ ἀνακαλύψατε πού νὰ μὴν τὸ ἔχῃ σκεφθῆ ἢ ἀνακαλύψῃ κάποιος ἄλλος προητέρα.

— Ὅταν θέλετε νὰ ἀναπαυθῆτε ἀπὸ τὶς μουσικὲς μελέτες σας, ἐπιδοθῆτε στὸ διάβασμα τῶν ἔργων τῶν καλύτερων μουσουργῶν μᾶς.

